

Így hódítják meg Romániát az ortodox gigatemplomok

2019 november 02. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Meg kell állítani! Ez szörny?!

Romániában 7000 ortodox templom épült a rendszerváltás óta, és még több mint ezer vár átadásra, köztük a nagy bukaresti Nemzet Megváltása Székesegyház. Keleti szomszédunknál 1989 óta minden második nap átadtak egy templomot. De mi a célja az ortodoxia terjeszkedésének? Kik finanszírozzák az építkezéseket? Bemutatjuk a hagyományok honfoglalás mozgatóit.

Aki gyakran jár Erdélyben, annak ismerős a frissen épült, vagy még éppen épülő ortodox templomok látványa. A nemzetépítő céllal folytatott ortodox térfoglalás mértékéről ugyanakkor nehéz valós képet alkotni. Bánhegyesy Antal fényképész – aki nemrég elnyerte a Capa-nagydíjat – november 4-ig megtekinthető fotósorozatában ennek akart utánajárni. Lencséjén keresztül egy olyan különleges és abszurd világ tárul a szemünk elé, annak templommonstrumokkal körbeépített erdei kápolnáival és Isten háta mögötti gigaberuházásaival, amely egyszerre tud szórakoztató, ijesztő és aggasztó lenni.

A közös pont: a vallás

Románia 1862-es, Havasalföld és Moldva fejedelemségek egyesülését követően létrejött, majd Erdély 1918-as magukhoz csatolása után komoly identitásválságba keveredett. A különböző etnikumok egyszerre csak egy, közös „román néppé” váltak, aminek a vallás kiváló homogenizáló ereje lehetett. Az ortodoxia egészen a kommunizmusig kielégítően szolgált is e feladatot. Nae Ionescu, román nacionalista filozófus konkrétan azt mondta egyik művében, hogy „aki nem ortodox, az nem is igazi román”.

A Szovjetunió gyámkodása alatt Bukarest a vallás helyett inkább az oktatást preferálta, mint nemzetépítő eszközt, azonban a rendszerváltást követően újra előtérbe került az ortodoxia. Az egyház újra népszerűvé válását segítette az egyház korábbi alkuja Bukaresttel is, amellyel túlélték a kommunizmus legsötétebb Ceaușescu-korszakait is, és amellyel működőképesebbek maradtak közel ötven éven át. (Azokban az országokban, ahol ez nem sikerült a helyi klasszikusan domináns egyháznak, mint például az észteknek a katolikusnak, ott érezhető is a vallásosság jelentős visszaesése. Az észtszázági ateizmus Európában legmagasabb is a lakosság körében, a felmérések szerint 84 százalékos.)

A 2011-es romániai népszámlálás adatai szerint a lakosság közel 86 százaléka, avagy 16,4 millió ember vallja magát ortodoxnak. Természetesen ez az aktív és a kevésbé „templomba járós” állampolgárokat ugyanannak a csoportnak méri.

A román állam nem is a valódi vallásgyakorlás terjesztésére, helyette sokkal inkább a reprezentációs céllal építkezik.

Az újonnan felépített templomok sokszor felhúzásuk után még évekig üresen állnak, vagy olyan helyen épülnek meg, aminek a közelében sincs település vagy extrém esetben – például a székelyföldi részeken – ortodox vallású lakosság sem. Az építkezések nemcsak grandiózusak, sokszor átgondolatlanok is. Utóbbinak ékes példája a nyárádtói templom, amelynek helyére egészen 2008-ig egy több mint százéves görögkatolikus templom állt, amire a görögkatolikus lakosság tiltakozása ellenére felhúztak egy kétszer akkora ortodox templomot. A körbeépített régi templom 2008-ban végleg eltűnt, amikor már az új épület belsejét kezdték el kialakítani. Hasonlóan járt egy Vrancea megyei fatemplom, melyre szintén szabályosan ráépítettek egy katedrálisnak megfelelő méretű épületet.

„Az alaprajz szempontjából nem típustervekről kell beszélni, hanem arról az elvárási rendszerről, ami a megbízó felől érkezik a tervező felé, ami elég kis mozgásteret biztosít. Általában ezek centrális alaprajzúak, ami egyenlő szárú kereszt formát jelent ebben az esetben, a külső megjelenés elmaradhatatlan része a kupola, a belső pedig az ikonosztáz, aminek a művészi megjelenésen túl liturgikus funkciója van, mivel a pópák e mögött és háttal celebrálják a miséket. A mostanában épülő templomok is ezeket az elvárásokat veszik alapul, olyannyira, hogy valósággal kirekesztenek mindent, ami a 20. századra utalhat, a 21. századról talán tudomást sem véve. Az is egy érdekes aspektus, hogy míg az eredeti templomok mindig kis méretűek, bensőségesek, általában elszigeteltek, addig a most épülő templomok eléggé híján vannak a szakrális térnek,

lakótelepek közepén épülnek, nem ritkán bevásárlóközpontok közvetlen szomszédságában” – fogalmaz Varga Orsolya művészettörténész az [Indexen](#). A modern kor igényeire építő giga-beruházások a meghitt vallásosság helyett az ipari Isten-hitet termeli. Számos új építésű városi templom például immáron olyan igényeket is kielégít, mint a parkolás, így földalatti parkolókat biztosít a hívők számára.

Klerikális gigaberuházás

A beruházások mértékére a legjobb példa a bukaresti Nemzet Megváltása Székesegyház, amely várhatóan 2024-ben lesz átadva véglegesen, és amely 120 méteres magasságával a világ legnagyobb ortodox temploma

lesz. Az átadást egyelőre az ingatag gazdasági helyzet és a hiányzó, legnagyobb harangtorony hátráltatja. A templom felszentelését tavalyi év november 15-én tartották, amelyen 50 ezer hívő jelent meg. Hetekkel az esemény után is több tízezer álltak sorba, hogy betekinthesse a templom már látogatható részeit. A katedrális természetesen kemény kritikákkal is illették. Elkészítése 125 millió dollárnak megfelelő lejjel került csak eddig az államnak, melyet az adófizetők pénzéből finanszíroznak – mindezt úgy, hogy Romániában konstans baj van a kórházak és az utak építésével és fejlesztésével, valamint az oktatás finanszírozásával is. Az egyház stratégiai túltámogatásának ékes példája volt, mikor a kormány tavaly augusztusban bejelentette a költségvetés csökkentését, így 30 millió dollárnak megfelelő lejjel kevesebbet szántak a fejlesztési minisztériumnak, majd 28 millió dolláros támogatást adtak az ortodoxiának a bukaresti gigakatedrális felépítésére. Az ortodox egyház javarészt állami támogatásokból építkezik. Projektjeinek 70-80 százalékát az adófizetők pénzéből finanszírozzák

(a maradékot bűkez? adományok teszik ki). Kiemelten fontos megállapítani, hogy az ortodoxia központi támogatása más felekezetek elől szívja el a pénzt. Az egyházi támogatások közel 90 százalékát az ortodox viszi el, míg a többi (16) felekezet a maradék 10 százalékon osztozik.

A támogatási hiánynak meg is van a következménye. Míg az ortodox templomok száma folyamatosan gyarapodik, a többi vallás nehéz helyzetben van Romániában.

Az Erdélyben ?shonos katolikus és protestáns egyházak templomai szinte halálra vannak ítélve.

Csak az elmúlt pár évben két templom is, illetve annak bizonyos részei (a rádosai és a szászveresmarti) összeomlottak. Természetesen a túlf finanszírozás ténye nyílt tabu, melyet mindenki tud, azonban melyről?l senki nem beszél. „A munkám során sok, a templomokkal valamilyen módon kapcsolatban álló emberrel találkoztam, lakosokkal, az egyház képviselőivel, építészekkel. A legutóbbi fotózásom során azt tapasztaltam, hogy az emberek nagyon feszültek: félve engedik, hogy képeket készítssek a templomokról, kételkedve néznek rám, hogy mit keresek ott. Több konfliktusom is volt már emiatt az egyház dolgozóival és a vezetőkkel” – fogalmazott Bánhegyesy a Zoom.hu-nak.

Az ortodoxiára épülő identitáspolitikára azonban továbbra is virágzik. Az idei évben történt pápai látogatás ráadásul még erősebb felhatalmazást adott a politikai és egyházi tisztviselőknek az eddigi agresszív terjeszkedő politika folytatására.

Az új ortodox templomok száma gyarapszik, a többi tradicionális vallásé azonban csökken, hiába nem marad pénz akár még a friss épületek falainak lemeszelésére sem.

(Bánhegyesy Antal Capa-díjas kiállítása még pár napig, november 4-ig megtekinthető a Nagymező utcai Capa-központban. Nyitókép: Bánhegyesy Antal)

Írta: [Gönczi Róbert](#)

www.mandiner.hu

- [Capa Blog A CAPA-NAGYDÍJ 2019 NYERTESE: BÁNHEGYESY ANTAL](#)
- [Index Minden második nap átadnak egy ortodox templomot Romániában](#)
- [Zoom.hu Felfalják Erdélyt az ortodox templomok](#)
- [The New York Times A Big Cathedral, a Big Bill, and a Big Debate in Romania](#)

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következő címen: <https://twitter.com/syracuse73>, illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lájk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyalátról tabumentesen

„Egy film amelyet minden magyarnak látnia kell”

Ajánló